

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

КНИГА РОКУ – 2019

Бюлетень соціологічної служби

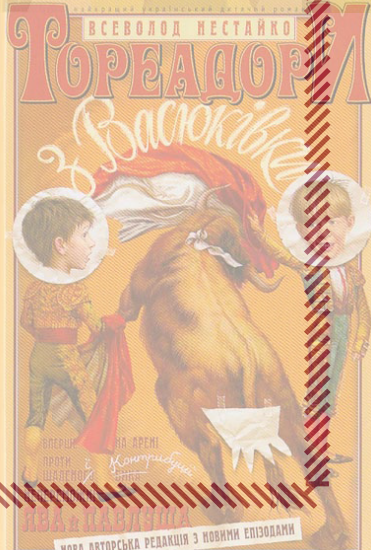
Випуск 35

Ерін Гантер

КОТИ ВОЯКИ

Київ – 2020

Влада приходить тільки до тих,
хто хоче її понад усе, хто зотовий на будь-яку
жертву заради неї. Та чи варта вона цього?

Міністерство культури та інформаційної політики України
Національна бібліотека України для дітей

Книга року – 2019

Бюлетень соціологічної служби. Випуск 35

Київ — 2020

УДК 027.625(477):001
К 53

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко
Укладачі: О.О. Обіжисвіт, О.Б. Петренко
Літературний редактор Н.М. Кійко

Книга року – 2019 : бюл. соціол. служби. Вип. 35 / Нац. б-ка України для дітей ; уклад. О. О. Обіжисвіт, О. Б. Петренко. — Київ, 2020. — 23 с.

У даному випуску бюлетеня представлено результати моніторингу «Книга року – 2019», проведеного на базі мережі спеціалізованих бібліотек для дітей 18 областей України.

*Книги – морська глибина,
Хто в них пірне аж до дна,
Той, хоч і труду мав досить,
Дивнії перли виносить.*

І. Франко

Дитяче читання – це процес взаємодії дитини з книгою – читання, слухання, перечитування, переказування, доповнення і т. д. Дослідники дитячого читання одноставно відзначають, що цей процес є досить складним сам по собі, бо вимагає певного рівня розумових здібностей, серед яких основне місце займають асоціативні, узагальнюючі чинники, здатність до запам'ятовування, вміння зосередитися на дії. Саме дитяче читання є інтелектуальним ресурсом країни.

За результатами Міжнародного дослідження якості освіти PISA (2001, 2012, 2018 років), сфокусованому на такому «змістовому ядрі» освітньої галузі як читання, активне та регулярне читання в дитинстві позитивно впливає на формування читацької грамотності й сприяє досягненню успіху в подальшому дорослому житті. Дослідження вказують на міцний зв'язок між частотою та інтенсивністю читацьких практик дітей, мотивацією їх до читання й рівнем оволодіння читацькою грамотністю серед уже дорослого населення та їх соціально-економічним станом, добробутом.

Читання задля задоволення — важливий складник долучення дітей до книги, адже він допомагає дітям удосконалити свої літературні читацькі компетентності. Міжнародне дослідження PISA доводить, що більшість країн, де учні регулярно читають для власного задоволення, мають кращі результати, ніж інші країни. Дані PISA-2018 засвідчують, що індекс задоволеності українських 15-річних підлітків читанням становить 0,28, що більше, ніж у середньому по країнах ОЕСР. В Україні більшість респондентів-учнів (62,7 %) повідомила, що читають для задоволення, а 37,3 % – що читають тільки тоді, коли потрібно отримати певну інформацію, коли вони змушені читати.

За відсутності цілеспрямованої державної підтримки розвитку дитячого читання в Україні спеціалізовані бібліотеки для дітей спільними зусиллями видавництв, шкіл, громадських організацій намагаються привернути увагу суспільства до проблеми читання в країні, адже читання має бути «культурною нормою» кожною людиною, а промоція читання – пропаганда якісної книги для дітей та дитячого читання – один з ключових факторів розвитку суспільства. Найчастіше заходи й проекти, пов'язані із промоцією читання реалізують бібліотеки, громадські організації, фонди.

За ініціативи Національної бібліотеки України для дітей третій рік поспіль під час літніх канікул проводяться Всеукраїнський конкурс «Лідер читання» та Всеукраїнський літературний конкурс «Творчі канікули», спрямовані на розвиток інтелектуального потенціалу дітей, популяризацію та підтримку дитячого

читання. Тільки у 2019 році в конкурсі «Лідер читання – 2019» взяли участь понад 23 тисячі дітей з 20 областей країни. В бібліотеках для дітей вже понад десятиліття впевнено крокує національний проєкт «Україна читає дітям». Традиційним в усіх дитячих бібліотеках країни залишається Всеукраїнський тиждень дитячого читання. Громадська організація «Форум видавців» щорічно проводить Всеукраїнський конкурс «Найкращий читач України». У 2019 році він проходив під символічною назвою «Діти, що читають – майбутнє України».

Подією 2019 року стала презентація пересувної виставки «Почесного списку ІВВУ» Міжнародної Ради з дитячої та юнацької книги та Української секції ІВВУ на Міжнародному книжковому фестивалі «Книжковий Арсенал». Її ціль – сприяння розвитку міжнародного взаєморозуміння за допомогою літератури для дітей та юнацтва.

Сьогодні стає загальноновизнаним той факт, що читання дітей постійно змінюється. У світ виходять нові книжки, які поповнюють полицки книжкових магазинів, громадських, домашніх бібліотек і стають доступними для читання широкого кола населення. За даними Книжкової палати у 2019 році було видано книг та брошур загальною кількістю 24416 друк. од., тираж – 61250,6 тис. примірників. Із них дитяча література склала – 2390 друк. од., тираж – 4987,3 тис. примірників. А фонди дитячих бібліотек поповнилися новою українською книгою. Адже експертна рада Українського інституту книги в рамках програми «Поповнення фондів публічних бібліотек 2019 року» відібрала для бібліотек 557 найменувань книг 677460 примірників на суму 87 млн грн від 79 українських видавництв, де частка літератури для дітей склала 39%. У 2018 році для поповнення бібліотечних фондів Український інститут книги закупив 741 найменування книжок від 91 видавця на майже 114,5 млн гривень. Станом на 01.01.2019 рік в Україні функціонували 903 бібліотеки для дітей, загальний сукупний фонд яких становив близько 23 млн прим. книг, доступний для загальної кількості користувачів 2,4 млн дітей.

Саме з метою оцінки стану читання дітей, їх рівня читацького інтересу до сучасної дитячої книги серед різних вікових категорій та визначення серед прочитаних ними книжок кращої книги року Національна бібліотека України для дітей провела у 2019 році чергове Всеукраїнське моніторингове дослідження «Книга року – 2019».

Дослідження проводилось на базі обласних, районних, міських та сільських бібліотек для дітей методом анкетування (додатки № 1, № 2). Всього у соціологічному дослідженні взяли участь 1804 респондентів-дітей та 549 експертів-бібліотекарів з дитячих бібліотек 18 областей, зокрема: Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Донецької, Закарпатської, Запорізької, Івано-Франківської, Кіровоградської, Львівської, Одеської, Полтавської, Рівненської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської, а також Національна бібліотека України для дітей.

Водночас не надійшли анкети первинної інформації із бібліотек Київської, Тернопільської, Хмельницької, Чернівецької областей. Інформація про дослідження від Луганської області та Автономної Республіки Крим також відсутня у зв'язку з тимчасовою окупацією територій.

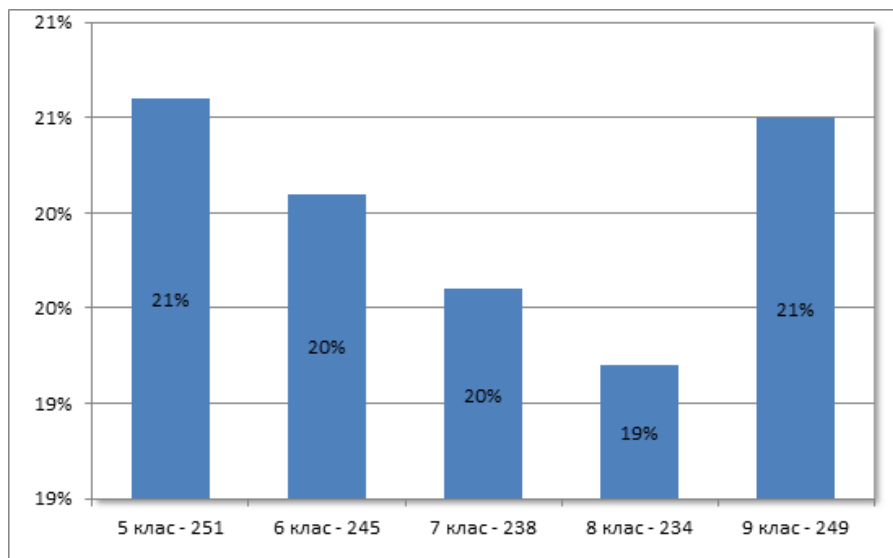
Згідно Програми дослідження заплановано провести опитування у кількості – по 50 користувачів-учнів на кожну область, і відповідно – по 20 бібліотекарів.

Слід зазначити, що Житомирська область надіслала понадпланову кількість анкет: 648 – діти, 115 – бібліотекарі, що на 1200 % (!) більше від очікуваної кількості опитаних дітей і відповідно на 500 % (!) бібліотекарів. Долучення такої кількості анкет до визначення «Книги року – 2019» істотно вплинуло б на об'єктивність результатів Всеукраїнського дослідження. У зв'язку з чим зроблено вибірку і скорочено загальну кількість анкет, яку і враховано під час підбиття підсумків, до: 65 – діти, 20 – бібліотекарі.

Таким чином, загальна кількість опрацьованих анкет респондентів-дітей, які є учнями 5-9 класів, склала 1217 (учні 5-9 класів) (діаграма № 1), експертів-бібліотекарів – 455 (діаграма № 4).

Діаграма № 1

Розподіл респондентів-дітей за класами

Діаграма № 2

Загальний відсоток респондентів-дітей за статтю

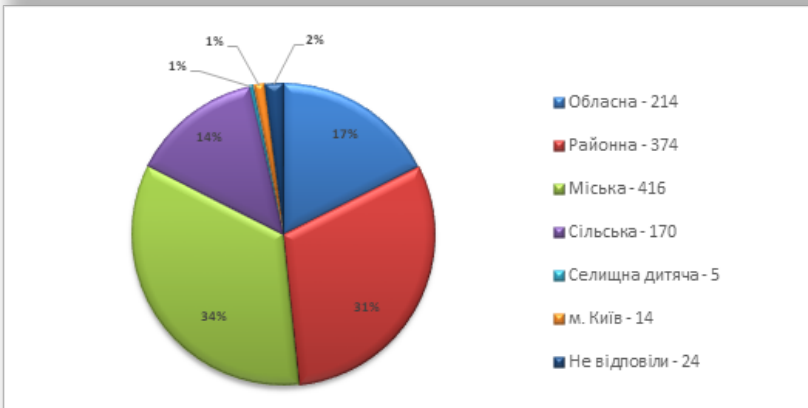

Як бачимо з діаграми № 2, дівчатка були більш активними учасниками дослідження. Їх відсоток становив 63%, а хлопчиків – 36%, 1% дітей – не вказали стать.

Найбільше відповідей надійшло від: міських бібліотек – 416 (34%), районних – 374 (31%), обласних – 214 (17%), сільських (у тому числі сільських дитячих) – 170 (14%), м. Київ – 14 (1%), селищних дитячих – 5 (1%), не відповіли – 24 (2%) (див. діаграма №3).

Діаграма № 3

Відсоток респондентів-дітей за віковими категоріями

Щоб визначитися з кращою книгою року – 2019, респонденти-діти відповіли на наступні питання анкети:

- «Яка з прочитаних у 2019 році книг справила на тебе найбільше враження?».

- «Яку з прочитаних тобою книг ти б назвав кращою книгою 2019 року?».

Аналіз відповідей респондентів-дітей на перше питання показав, що серед авторів книг лідером є **Всеволод Нестайко**, книги якого названо 45 разів.

ТОП-10 авторів за відповідями дітей виглядає наступним чином:

Всеволод Нестайко (45 р.);

Роальд Дал (42 р.);

Сергій Гридін (38 р.);

Володимир Рутківський (33 р.);

Джоан Роулінг (28 р.);

Наталія Щерба (27 р.);

Марина Павленко (23 р.);

Сашко Дерманський (22 р.);

Елеонор Портер (21 р.);

Андрій Кокотюха (21 р.).

Серед назв книг, які справили на дітей найбільше враження, максимаьну кількість голосів набрала книга **«Чарлі і шоколадна фабрика»** Роальда Дала (згадувалася 27 разів).

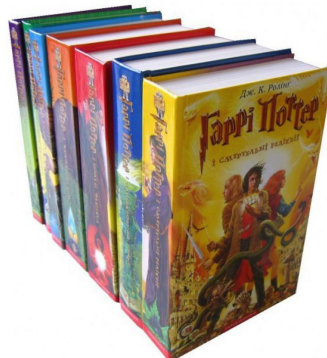
ТОП-10 назв книг:

«**Чарлі і Шоколадна фабрика**» Р. Дал (27 р.);

«Гаррі Поттер» серія книг Дж. К. Ролінг (26 р.);

«Тореадори з Васюківки» В. Нестайка (22 р.);

«Часодії» серія книг Н. Щерби (21 р.);

«Поляна» Е. Портер (20 р.);

«Коти-вояки» серія книг Е. Гантер (20 р.);

«Русалонька із 7-В» серія книг М. Павленко (18 р.);

«Дивовижні пригоди в лісовій школі» серія книг В. Нестайко (15 р.);

«39 ключів» серія книг різних авторів (12 р.);

«Чорнильне серце» К. Функе (11 р.).

Відповіді на перше запитання також показали, що у кожній віковій категорії респондентів своє сприйняття творчості письменників. Так, на дітей, які навчаються в 5-6-х класах, найбільше враження справили **Всеволод Нестайко**, на семикласників – **Марина Павленко**, а у 8-х і 9-х класах фавритом є **Сергій Грідін**.

ТОП-3 авторів книг, які справили найбільше враження, у кожній віковій категорії виглядає так:

5 клас – В. Нестайко (20 разів), Р. Дал (17 р.), С. Дерманський (9 р.);

6 клас – В. Нестайко (17 р.), Р. Дал (14 р.), В. Рутківський (9 р.);

7 клас – М. Павленко (14 р.), Р. Дал (8 р.), В. Рутківський (6 р.);

8 клас – С. Грідін (10 р.), Н. Щерба (6 р.), В. Рутківський (6 р.);

9 клас – С. Грідін (10 р.), Н. Щерба (9 р.), Й. Ягелло (9 р.).

За узагальненими даними трійка найбільш популярних книг дитячого читання 2019 року за класами.

5 клас:

«Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дала (14 р.);
«Дивовижні пригоди в лісовій школі» серія книг В. Нестайка (10 р.);
«Поліанна» Е. Портер (8 р.).

6 клас:

«Тореадори з Васюківки» В. Нестайка (13 р.);
«Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дала (9 р.);
«Поліанна» Е. Портер (7 р.).

7 клас:

«Русалонька із 7-В» серія книг М. Павленко (11 р.);
«Коти-вояки» серія книг Е. Гантер (5 р.);
«Гаррі Поттер» серія книг Дж. Роулінг (5 р.).

8 клас:

«Не такий» С. Гридін (5 р.);
«Коти-вояки» серія книг Е. Гантер (5 р.);
«Клас пані Чайки» М.-К. Пекарської (5 р.).

9 клас:

«Часодії» серія книг Н. Щерби (8 р.);
«Володар пернів» серія книг Дж. Р.Р. Толкін (6 р.);
«Гаррі Поттер» серія книг Дж. К. Ролінг (6 р.).

Аналіз відповідей за **гендерними ознаками** показав, що дівчатам подобається письменник **Роальд Дал** – його згадали 28 разів, а хлопчикам – **Всеволод Нестайко** – згадано 27 разів. За назвами книг у дівчат рейтинг очолила «**Поліанна**» **Е. Портер** (18 р.), а у хлопчиків – «**Тореадори з Васюківки**» **В. Нестайка** (18 р.).

Юні користувачі бібліотек для дітей віддали перевагу таким авторам: в обласних бібліотеках – **Дж. Роулінг** (11 р.), районних – **В. Нестайко** (20 р.), міських – **С. Гридін** (22 р.), сільських – **Р. Дал** (7 р.).

За назвами книг найбільшу перевагу діти-користувачі віддають: в обласних бібліотеках – «**Гаррі Поттеру**» **серія книг Дж. Ролінг** (10 р.), районних – «**Поліанні**» **Е. Портер** (9 р.), міських – «**Тореадори з Васюківки**» **В. Нестайка** (9 р.), сільських – «**Чарлі та шоколадна фабрика**» **Р. Дала** (6 р.).

Відповіді респондентів-дітей на питання «Яку з прочитаних тобою книг ти б назвав кращою книгою 2019 року?» перегукуються з відповідями першого запитання, що дає можливість більш об'єктивно визначити книжку-номінанта. На «Книгу року – 2019» респонденти-діти найчастіше висували твори українського письменника Володимира Рутківського. У **ТОП-10 авторів книжок, які висувалися респондентами-дітьми на звання «Книга року – 2019» увійшли:**

Володимир Рутківський (44 р.);

Джоан Роулінг (40 р.);

Сергій Гридін (36 р.);

Роальд Дал (35 р.);

Всеволод Нестайко (34 р.);

Ніна Елізабет Грьонтведт (32 р.);

Елеонор Портер (27 р.);

Леся Воронина (23 р.);

Наталія Щерба (23 р.);

Сашко Дерманський (23 р.).

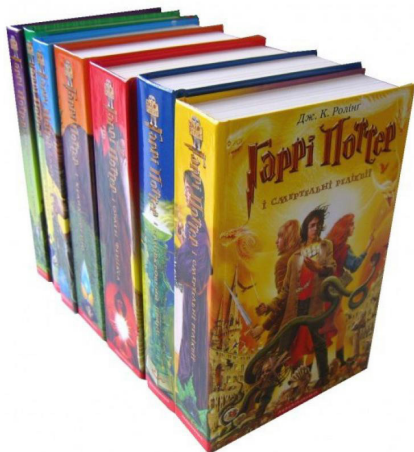

Читачами-дітьми «Книгою року – 2019» обрано серію книг Джоан Роулінг «Гаррі Поттер».

Рейтинг ТОП-10 назв книг-номінантів виглядає так:

«Гаррі Поттер»
серія книг Дж. Роулінг (36 р.)

«Чарлі і Шоколадна фабрика»
Р. Дал (27 р.)

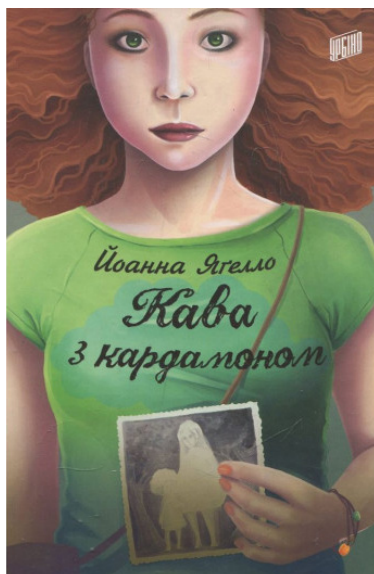
«Поліанна»
Е. Портер (26 р.)

«Часодії» серія книг
Н. Щерба (18 р.)

«Кава з кардамоном»
Й. Ягелло (14 р.)

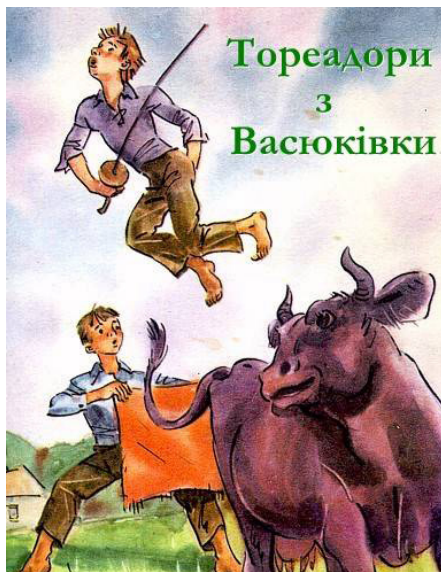
«39 ключів»
серія книг різних авторів (14 р.)

«Русалонька із 7-В»
серія книг М. Павленко (13 р.)

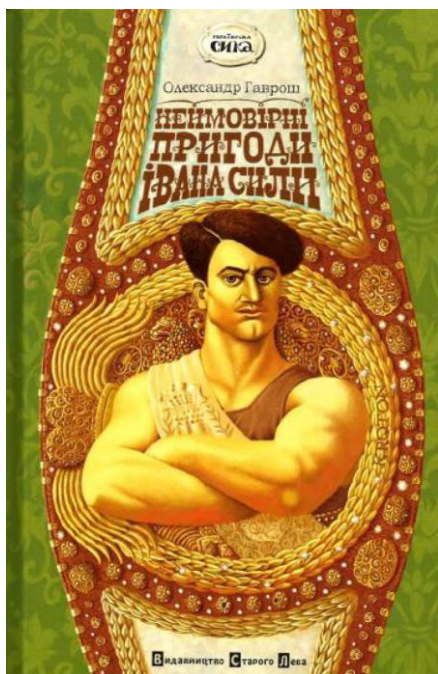

«Тореадори з Васюківки»
В. Нестайко (13 р.)

«Неймовірно пригоди Івана Сили»

О. Гаврош (12 р.)

«Лола»

серія книг І. Абе́ді (12 р.)

У кожній віковій групі є свої улюблені письменники, які варті, на їх думку, бути **номінантами на звання «Книга року – 2019»**.

5 класи – В. Нестайко (19 р.); Дж. Роулінг (14 р.); Р. Дал (12 р.).

6 класи – Р. Дал (15 р.); В. Рутківський (14 р.); В. Нестайко (12 р.).

7 класи – Дж. К. Ролінг (10 р.); А. Кокотюха (10 р.); М. Павленко (9 р.).

8 класи – С. Гридін (10 р.); Н. Е. Грьонтвердт (7 р.); З. Мензатюк (6 р.).

9 класи – С. Гридін (12 р.); Й. Ягелло (10 р.); В. Рутківський (9 р.).

ТОП-3 номінантів «Книги року – 2019» за назвами книг стали:

5 класи – «Гаррі Поттер» серія книг Дж.К. Ролінг (13 р.); «Дивовижні пригоди в лісовій школі» серія книг В. Нестайко (10 р.); «Поліанна» Е. Портер (9 р.).

6 класи – «Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дал (13 р.); «Тореадори з Васюківки» В. Нестайко (8 р.); «Поліанна» Е. Портер (7 р.);

7 класи – «Гаррі Поттер» серія книг Дж.К. Ролінг (9 р.); «Русалонька із 7-В» серія книг М. Павленко (8 р.); «Часодії» серія книг Н. Щерба (7 р.).

8 класи – «Абсолютно не цілована» Н.Е. Грьонтведт (5 р.); «Поліанна» Е. Портер (5 р.); «Дике літо в Криму» З. Мензатюк (5 р.).

9 класи – «Часодії» серія книг Н. Щерба (7 р.); «Кава з кардамоном» Й. Ягелло (7 р.); «Гаррі Поттер» серія книг Дж. Роулінг (6 р.).

Розбіжність між кількістю авторів і назвами книг обмовлена тим, що декілька назв книг мають одного автора. Дівчатам найбільше подобається авторка Грьонтведт Ніна Елізабет – її назвали 27 разів, а хлопчикам до вподоби Володимир Рутківський – 24 рази. «Книгою року-2019» дівчатка хотіли бачити «Поліанну» Е. Портер – 22 рази, а хлопчики – серію книг «Гаррі Поттер» Дж. Роулінг – 22 рази.

Респонденти обласних бібліотек для дітей на номінацію «Книга Року – 2019» частіше всього висували книги письменниці Н. Щерби (12 р.), міських – С. Гридіна (23 р.), районних – В. Рутківського (20 р.), а сільських – Н. Е. Грьонтведт (9 р.).

За назвами книг більшість респондентів обласних, міських та сільських бібліотек для дітей номінували серію книг «Гаррі Поттер» Дж. Роулінг – відповідно 10, 11 і 7 разів, районних – «Поліанну» Е. Портер – 7 разів.

Узагальнений список відповідей юних респондентів на запропоновані запитання склав 814 назв книг 538 авторів. На «Книгу року – 2019» висували різноманітні книжки, зокрема енциклопедії, книги з міфології та історичні, про видатних особистостей.

Наприклад:

«Коні і поні» мініенциклопедія у перекладі Н. Тучинської;

«Дикі квіти: 50 найвідоміших видів», мініенциклопедія;

«Сонячна система», дитяча енциклопедія;

«Історія України. Універсальний довідник для школярів та абітурієнтів» Г. Середняцької;

«Я пізнаю світ: Міфологія: Межиріччя, Стародавній Єгипет, Стародавня Греція, Стародавній Рим» О. Могили;

«Історія Запорізької Січі» В. Смолія;

«Героям Слава! Розповіді для дітей про героїв фронту і тилу» Т. Рубан;

«Дитяча енциклопедія космосу» Дж. Сперроу;

«Підводний світ», дитяча енциклопедія;

«Велика енциклопедія. Кішки та кошенята від А до Я» Д. Турбаніст;

«Видатні вчені: 100 фактів» Дж. Фарндона;

«Чарлі Чаплін» М. Сердюка;

«Маргарет Тетчер» І. Костюченка;

«Вільям Шекспір» В. Вздольської;

«Стів Джобс» М. Сердюка;

«Альберт Ейнштейн» Ю. Потерянюк;

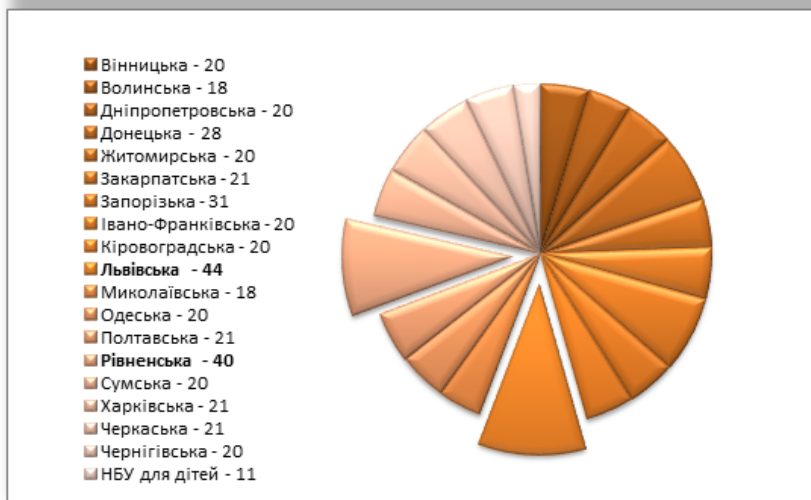
Біблія.

У відповідях домінували книжки українською мовою, російських автори діти згадували рідко, в основному це були класичні твори, дитяча література радянських часів та книги про війну («Зима в Простоквашино» Э. Успенский; «Приключения Незнайки и его друзей» Н. Носов; «Приключения электроника» Е. Велтисов; «Евгений Онегин» А. Пушкин; «Герой нашего времени» Ю. Лермонтов; «Идет война народная» С. Алексеев; «Сектор обстрела» В. Орехов; «Пелагия и черный монах» Б. Акунин; «Золотая девочка» С. Лубенец; «Вор в законе» серія книг Е. Сухова).

У ході дослідження проводилося опитування бібліотекарів щодо читацьких уподобань дітей. Відповіді надійшли з 18 областей та Національної бібліотеки України для дітей (див. Діагр. № 4).

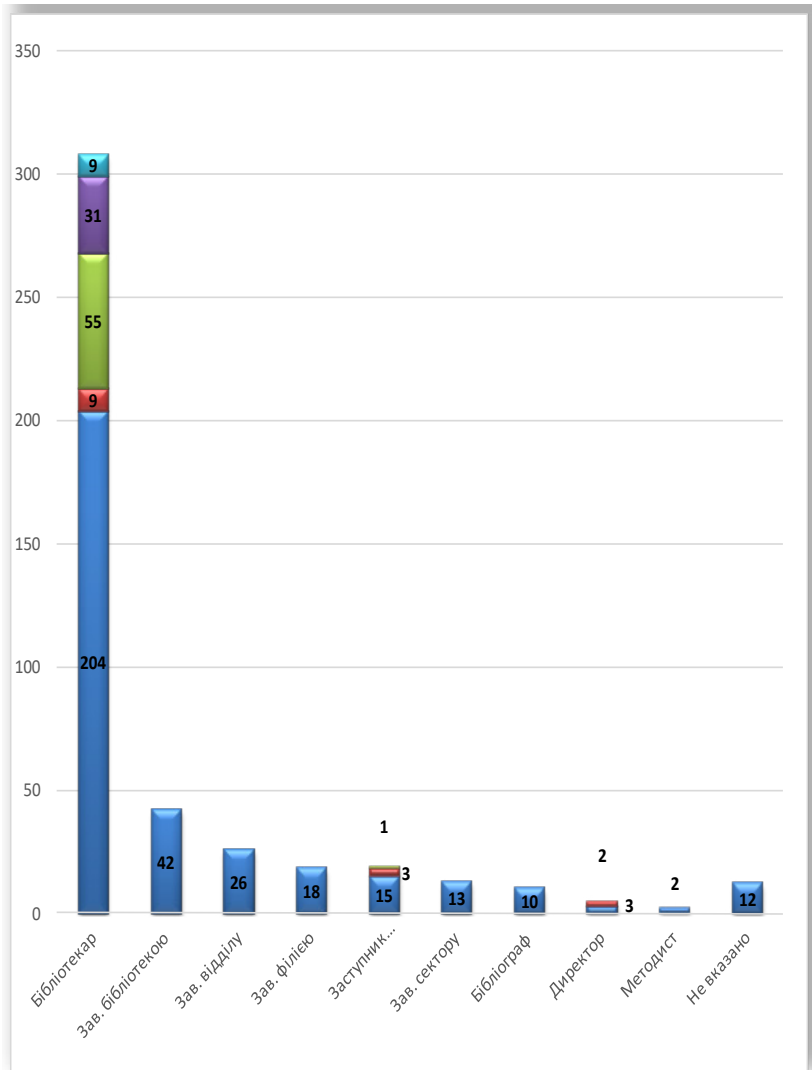
Діаграма № 4

Розподіл респондентів-експертів за кількістю по областях

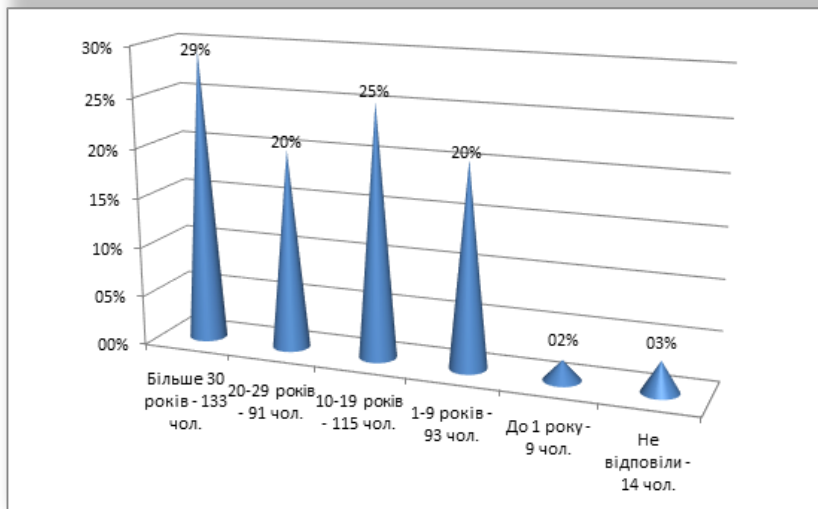
В основному це були бібліотекарі, які щоденно обслуговують користувачів-дітей і в змозі оцінити читацькі вподобання своїх читачів. Так, із 455 опитаних бібліотекарів-експертів обіймають посади: бібліотекарі різних категорій – 308 чол., в т. ч. бібліотекарі – 204, головні бібліотекарі – 9, провідні – 55, бібліотекарі 1 категорії – 31, бібліотекарі 2 категорії – 9; завідувачі бібліотекою – 42; завідувачі відділу – 26; завідувачі філією – 18, заступники директорів – 19, у т.ч. – заступники директора з обслуговування – 4; методисти – 2; не вказали свою професію 12 респондентів-бібліотекарів (див. Діагр. №5).

Діаграма № 5
Розподіл бібліотекарів-експертів за посадами

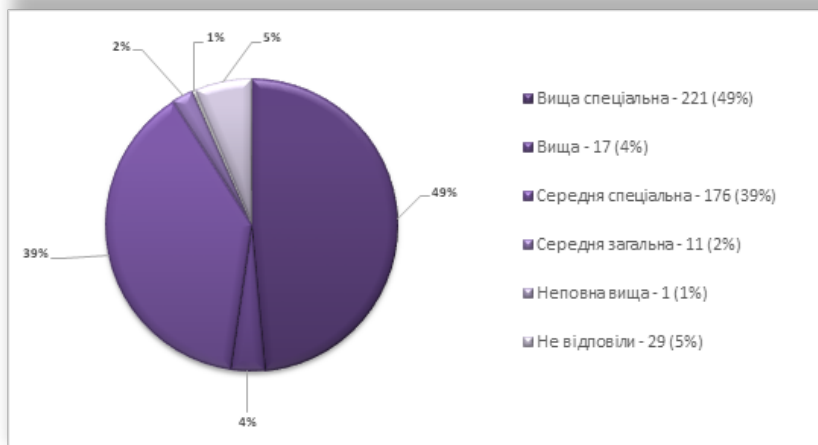

Діаграми № 6,7 показують, що в опитуванні брали участь досить кваліфіковані спеціалісти, 29,2 % з яких мають стаж роботи в дитячих бібліотеках більше 30-ти років, а 49% мають вищу спеціальну освіту.

Діаграма № 6
Розподіл бібліотекарів-експертів за стажем роботи

Діаграма № 7
Розподіл бібліотекарів-експертів за рівнем освіти

Бібліотекарі-експерти відповідали на такі питання.

1. Яка дитяча книга, на Вашу думку, користувалася найбільшим попитом серед користувачів-дітей у 2019 році?

2. Яка популярна в колі читання дітей книга може бути лідером у номінації «Книга року – 2019»? (Див. Додаток 2)

Експертами названо книги, які за їхніми спостереженнями користувалися найбільшим попитом серед читачів-дітей у 2019 році. Загалом респондентами-експертами в анкетах названо 344 назви 209 авторів. У відповідях на перше питання серед авторів лідує Всеволод Нестайко, якого експерти вказали у відповідях анкет аж 59 разів, а в **ТОП-10 найбільш затребуваних авторів увійшли:**

Всеволод Нестайко (59 р.);

Йоанна Ягелло (24 р.);

Ерін Гантер (20 р.);

Андрій Кокотюха (20 р.);

Роальд Дал (20 р.);

Галина Вдовиченко (17 р.);

Елеонор Портер (17 р.);

Сашко Дерманський (16 р.);

Володимир Рутківський (14 р.);

Сергій Гридін (14 р.);

За назвами книг, які користувалися найбільшим попитом у читачів лідує серія книг «Дивовижні пригоди в лісовій школі» В. Нестайка, яку вказано 41 р., а в **ТОП-10 увійшли такі назви книг:**

«Дивовижні пригоди в лісовій школі» (серія книг) В. Нестайко (41 р.);

«Коти-вояки» (серія книг) Е. Гантер (19 р.);

«Поліанна» Е. Портер (17 р.);

«Кава з кардамоном» Й. Ягелло (17 р.);

«36 і 6 котів» Г. Вдовиченко (16 р.);

«Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дал (16 р.);

«Щоденник слабака» Дж. Кінні (13 р.);

«Тореадори з Васюківки» В. Нестайка (13 р.);

«Русалонька із 7-В» серія книг М. Павленко (10 р.);

«Гаррі Поттер» серія книг Дж.К. Ролінг (9 р.).

Звичайно, щоб передбачити книгу-номінанта «Книга року-2019» потрібно бути професіоналом своєї справи, а головне – знати читацькі уподобання юних користувачів. Тож, спираючись на практичний досвід, у відповідях на друге питання, експерти-бібліотекарі визначили ТОП-10 кращих книг у номінації «Книга року – 2019». Лідером серед авторів книг визнано Всеволода Нестайка, а в **ТОП-10 увійшли:**

Всеволод Нестайко (47 р.);
Володимир Рутківський (22 р.);
Сашко Дерманський (20 р.);
Елеонор Портер (16 р.);
Леся Воронина (16 р.);
Сергій Гридін (14 р.);
Дж.К. Ролінг (14 р.);
Галина Вдовиченко (14 р.);
Йоанна Ягелло (12 р.);
Роальд Дал (11 р.).

«Книгою року – 2019» на думку бібліотекарів-експертів має стати серія книг «Дивовижні пригоди в лісовій школі» В. Нестайка.

У ТОП-10 кращих книг року за версією експертів, увійшли:

«Дивовижні пригоди в лісовій школі» (серія книг) В. Нестайка (28 р.);
«Тореадори з Васюківки» В. Нестайка (18 р.);
«Поліанна» Е. Портер (16 р.);
«Таємне Товариство Боягузів, або Засіб від переляку №9» Л. Воронина (14р.);
«Гаррі Поттер» Дж.К. Ролінг (14 р.);
«Коти-вояки» (серія книг) Е. Гантер (11 р.);
«36 і 6 котів-детективів» Г. Вдовиченко (10 р.);
«Чарлі і шоколадна фабрика» Р. Дал (9 р.);
«Джури козака Швайки» В. Рутківський (8 р.);
«Кава з кардамоном» Й. Ягелло (8 р.).

Висновки

Отже, за результатами моніторингу «Книга року – 2019» лідером читання дітей в черговий раз стала серія книг «Гаррі Поттер» Дж. Роулінг, яка вже не одне десятиліття полонить дитячу увагу юних читачів.

Серед представленого контенту значну частку займає саме сучасна українська книга. З появою на книжковому ринку та у бібліотеках книжкових новинок українською мовою, значно розширився репертуар дитячого читання. В ТОП-10, які визнані респондентами кращі книги 2019 року ввійшли книги як українських, так і зарубіжних авторів, видані вітчизняними видавництвами українською мовою.

Дуже приємно відзначити, що в читанні за 2019 рік значно розширилося коло читання книг, але українська книжка беззаперечно привертає увагу. І стає цікавою для читачів не просто як новинка, а як український видавничий продукт авторів, перекладачів, художників-ілюстраторів. Літературна читацька компетентність дитини зростає.

Не дивлячись на те, що кращою книгою 2019 року, за версією респондентів-дітей, стала серія книг «Гаррі Поттер» Дж. Роулінг (36 р.), український письменник Володимир Рутківський по праву визнаний дітьми

найулюбленішим автором. **Найчастіше у своїх відповідях діти хотіли бачити «Кращою книгою – 2019 року» саме його твори (44 рази):**

«Гості на мітлі»,
«Щирик зі Змієвої гори»,
«Ганнуса»,
«Сторожова застава»,
«Сині води»,
«Джури козака Швайки»,
«Джури і підводний човен»,
«Джури і кудлатик»,
«Джури-характерники».

Книги, які стали улюбленцями нинішньої когорти юних читачів завдяки діяльності Національної секції ІВВУ (Міжнародної ради з дитячої та юнацької книги), рекомендувалися на престижні Міжнародні літературні премії – ім. Г.Х. Андерсена, Меморіальну Премію Астрід Ліндгрєн, а також включалися до формування Почесного списку ІВВУ, який у вигляді пересувних виставок мандрує планетою, знайомлячи дітей різних національностей з вітчизняними скарбами літератури для дітей тим самим популяризуючи українських авторів, ілюстраторів та їхні твори за межами України.

Так, у 2020 році до номінантів Меморіальної премії Астрід Ліндгрєн потрапила **Лєся Воронина** – також як один з найулюбленіших авторів книг для дітей. У відповідях на запитання анкет зустрічається багато вподобань цього автора з боку респондентів користувачів-дітей та експертів:

«Таємне товариство боягузів, або засіб від переляку №9»,
«Таємне товариство боягузів, або екстрим на гору Підстава»,
«Суперагент 000»,
«Гриць Мамай – переможець лускатого монстра»,
«Таємниця пурпурової планети»,
«Нямлик і балакуча квіточка».

Номінантом на Премію ім. Г.Х. Андерсєна 2020 року було визначено письменника **Івана Андрусяка**. Твори якого: «28 днів із життя Бурундука», «Сорокопуди, або як Ліза і Стефа втекли з дому», «Третій сніг», «Зайчикова книжечка» відзначені у відповідях респондентів дослідження «Книга року – 2019» як одні з найкращих.

Почесний список ІВВУ від Української секції очолили в 2018 році автор – Володимир Рутківський з книгою «Гості на мітлі», художник-ілюстратор – Владислав Єрко, з ілюстраціями до книги Антуана де Сєнт-Екзюпері «Маленький принц», а також перекладач Галина Кирпа – «Диваки і зануди» автора Ульфи Старка.

В 2020 році до Почесного списку ІВВУ увійшов автор **Сашко Дерманський** з книжкою «Мері». Книги письменника також неодноразово висувалися дітьми на звання Кращих книг 2019 року, а саме:

- «Володар Макуци або пригоди вужа Ониська»,
- «Корова часу або нові пригоди вужа Ониська»,
- «Маляка – принцеса драконії»,
- «Маляка і Гаплик»,
- «Чудове чудовисько»,
- «Мері»,
- «Казки Дракона Омелька»,
- «Бабуся оголошує війну»,
- «День народження привида»,
- «Стонадцять халеп Остапа Квіточки»,
- «Танок Чугайстра».

Ілюстратор Владислав Єрко – лауреат численних українських та міжнародних премій, серед книг, названих респондентами, ілюстрував:

- «Тореадори з Васюківки» В. Нестайка,
- «Аліса в країні див» Л.С. Керолл,
- «Ритуал» М. Дяченко.

Тож і надалі Національна бібліотека України для дітей моніторитиме читацькі уподобання дітей, але вже з деякими змінами у програмі. 2020 року планується провести Всеукраїнське дослідження «Сучасна Українська книжка у читанні дітей».

Анкета учня «Книга року – 2019»

*Любий друже! Національна бібліотека України для дітей
проводить дослідження «Книга року – 2019».*

Визнач таку книгу, відповівши на поставлені запитання.

1. Яка з прочитаних у 2019 році книг справила на тебе найбільше враження?
(напиши) _____ .
2. Яку з прочитаних тобою книг ти б назвав кращою книгою 2019 року?
(напиши) _____ .
3. Стать: хлопчик, дівчинка (підкресли).
7. Клас: 5, 6, 7, 8, 9 (підкресли).
5. Бібліотека: обласна, районна, міська, сільська дитяча (підкреслює бібліотекар).

Дякуємо за відповіді!

Анкета бібліотекаря-експерта «Книга року — 2019»

Шановний респонденте!

*Національна бібліотека України для дітей проводить моніторинг
«Книга року – 2019» з вивчення кола читання дітей
та визначення кращої книги року.*

1. Яка дитяча книга, на Вашу думку, користувалася найбільшим попитом серед користувачів-дітей у 2019 році? (напишіть) _____ .
2. Яка популярна в колі читання дітей книга може бути лідером у номінації «Книга року – 2019»? (напишіть) _____ .
3. Повідомте, будь ласка, деякі дані про себе:
 - посада (напишіть) _____ ;
 - освіта (необхідне підкресліть):
середня загальна, середня спеціальна, вища спеціальна;
 - стаж роботи у бібліотеці (напишіть) _____ .
4. Бібліотека, в якій Ви працюєте (необхідне підкресліть):
обласна, районна, міська, сільська дитяча.

** Інформацію, подану в анкетах, буде використано виключно для проведення дослідження.*

Дякуємо за відповіді!

Бюлетень соціологічної служби. Випуск 35

Книга року – 2019

Відповідальна за випуск А.І. Гордієнко

Укладачі: О.О. Обіжисвіт, О.Б. Петренко

Літературний редактор Н.М. Кійко

Комп'ютерна верстка Н.М. Кійко

Підписано до друку 15.09.2020 р.

Зам. № 17.

Видавець та виготовлювач:

НБУ для дітей

вул. Януша Корчака (Баумана), 60,

м. Київ, 03190

Тел/факс. 400-65-87, тел. 400-05-01, 400-70-91

<http://www.chl.kiev.ua>

mail: library@chl.kiev.ua

Ерін Гантер

КОТИ І ВОЯКИ

Таємниця Кланів

ПУТІВНИК ПО СЕРІЇ

Дже. К. Ролінг

ФІЛОСОФСЬКИЙ КАМІНЬ

Марина Павленко

Русалочка

В ТЕНЕТАХ ЛАБІРИНТУ

КНИЖКА 4

Теза

ЩОДЕННИ СЛАБАКА БРИДКА ПРАВД

СВІТОВИЙ БЕСТСЕЛЕР

роман у малюнках

Джеф Кінці

Книжка українською мовою. Серія «Гаррі Поттер». Книжка 1. Перше видання 2000 року. 320 сторінок. 100 ілюстрацій. 1000000 копій у всьому світі.

Ерін Гантер

КОТИ І ВОЯКИ

Марина Павленко

Русалочка

ТА ЗАКОННИЙ

Україна, 03190,
м. Київ, вул. Я. Корчака, 60
тел./факс (044) 400-65-87,
тел.: (044) 400-05-01, 400-70-91
<http://www.chl.kiev.ua>
e-mail: library@chl.kiev.ua

Гаррі Поттер

І НАПІВКРОВНИЙ ПРИНЦ

Здіймається буря

Спікерстекст